

Krajinski park Sečoveljske soline
Parco Naturale delle Saline di Biadene

POROČILO O URESNIČEVANJU
LETNEGA PROGRAMA DELA ZA LETO

2019

KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE

POROČILO O URESNIČEVANJU LETNEGA PROGRAMA DELA ZA LETO 2019

Ekipa KPSS

KAZALO VSEBINE

KAZALO VSEBINE	3
1. PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA	4
KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE.....	4
Pravna in druga dejstva.....	4
Osebna izkaznica KPSS.....	5
2. CILJI IN GLAVNE PRIORITETE V LETU 2019	5
Cilj1: OHRANITEV NARAVNIH VREDNOT, VRST IN HABITATNIH TIPOV TER KRAJINE.....	5
Cilj3: PRISPEVANJE K URESNIČEVANJU CILJEV JAVNEGA INTERESA Z DRUGIH PODROČIJ.....	6
Cilj5: IZVAJANJE NEPOSREDNEGA NADZORA V NARAVI.....	6
3. POROČILO O IZVAJANJU PREDVIDENIH CILJEV IN UKREPOV V LETU 2019	7
Cilj1 (P1): OHRANITEV NARAVNIH VREDNOT, VRST IN HABITATNIH TIPOV TER KRAJINE.....	7
Naravne vrednote.....	16
Stanje biotske raznovrstnosti: habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst.....	16
Habitatni tipi.....	16
Cilj 2: OMOGOČANJE DOŽIVLJANJA IN SPOZNAVANJA PARKA.....	17
Cilj 3: PRISPEVANJE K URESNIČEVANJU CILJEV JAVNEGA INTERESA Z DRUGIH PODROČIJ.....	20
Cilj 4: OMOGOČANJE POVEZANOSTI LOKALNEGA PREBIVALSTVA S PARKOM.....	21
Cilj 5: IZVAJANJE NEPOSREDNEGA NADZORA V NARAVI.....	22
Cilj 6: SPLOŠNE NALOGE IN AKTIVNOSTI.....	23
4. FINANČNO POROČILO	25
5. URESNIČEVANJE KADROVSKEGA NAČRTA	28
6. PODNEBNI SKLAD	30

1. PREDSTAVITEV ZAVAROVANEGA OBMOČJA IN UPRAVLJAVCA

KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE

Sečoveljske soline so nastale na naplavinah reke Dragonje in so delo človeških rok. Pred posegom v ta prostor je bilo obsežno izlivno območje reke preprejeno z različnimi, med seboj bolj ali manj naravno povezanimi habitati. S površino približno 700 ha leži Krajinski park Sečoveljske soline (KPSS) na skrajnem jugozahodnem delu Slovenije, tik ob meji z Republiko Hrvaško, v južnem delu občine Piran. Severni del parka, kjer še poteka aktivna pridelava soli, se imenuje Lera. Od južnega dela parka, imenovanega Fontanigge, ga ločuje struga kanala Grande.

Sečoveljske soline so del krajinskega parka. Na severu so omejene s strugo Kanala sv. Jerneja, na vzhodu v večjem delu z nasipom bivše ozkotirne železnice, na jugu pa s Kanalom sv. Odorika, po katerem danes teče pred leti vanj preusmerjena reka Dragonja. Na zahodu jih varujejo morski nasipi v Piranskem zalivu.

Območje Lere je razdeljeno na predel kristalizacije in območja za zgoščevanje morske vode. Na Leri so značilna bivališča rastlinskih in živalskih vrst omejena na različno slana solna polja, solinske kanale in nasipe. Fontanigge ležijo med kanalom Grande in reko Dragonjo. Na zahodu so obdane z morskim visokovodnim nasipom, na vzhodu pa z agrarno površino. Na Fontaniggeah je mreža kanalov, ki so v preteklosti služili za dovod morske vode do posameznih solnih polj, za odvod izrabljenih in padavinskih vod ter za transportne plovne poti.

V KPSS se prepletajo trije temeljni vidiki rabe prostora: naravovarstveni, kulturni in gospodarski, s tremi gospodarskimi dejavnostmi: solinarstvom, obiskovanjem, rekreacijo ter z drugimi dopolnilnimi dejavnostmi. Vlada Republike Slovenije je sprejela Uredbo o Krajinskem parku Sečoveljske soline z namenom, da zavaruje naravno območje in ohrani biotsko raznovrstnost tipičnega solinarskega ekosistema.

Na Fontaniggeah je bila pridelava soli v 60. letih prejšnjega stoletja opuščena, v okviru dejavnosti Muzeja solinarstva pa se še prideluje sol na način, ki izvira iz 14. stoletja. V KPSS se prepletajo trije temeljni vidiki rabe prostora: naravovarstveni, kulturni in gospodarski, s tremi gospodarskimi dejavnostmi: solinarstvom, obiskovanjem, rekreacijo ter z drugimi dopolnilnimi dejavnostmi.

Pravna in druga dejstva

Vlada Republike Slovenije je območje Sečoveljskih solin leta 2001 z **Uredbo o Krajinskem parku Sečoveljske soline, Ur. l. RS, št. 29/01 in 46/14 – ZON-C** (v nadaljnjem besedilu: Uredba) razglasila za krajinski park. Območje Muzeja solinarstva, ki deluje na območju Krajinskega parka Sečoveljske soline, je bilo z odlokom Vlade RS istočasno razglašeno za kulturni spomenik državnega pomena (Odlok o razglasitvi Muzeja solinarstva za kulturni spomenik državnega pomena, Ur. l. RS, št. 29/01). Sečoveljske soline so bile februarja 1993 kot prvo slovensko mokrišče uvrščene na seznam mednarodno pomembnih mokrišč pod okriljem Ramsarske konvencije o močvirjih. Zaradi velikega ornitološkega pomena so Sečoveljske soline uvrščene v mrežo območij posebnega varstva in med posebna ohranitvena območja po merilih Direktiv Evropske Unije v okviru omrežja Natura 2000. So naravna vrednota državnega pomena in ekološko pomembno območje. Vlada Republike Slovenije je leta 2011 sprejela **Uredbo o Načrtu upravljanja Krajinskega parka Sečoveljske soline za obdobje 2011–2021** (Uradni list RS, št. 53/11; v nadaljevanju: Načrt upravljanja).

Na podlagi prvega in četrtega odstavka 49. člena v zvezi z drugim odstavkom 163. člena Zakona o ohranjanju narave (Uradni list RS, št. 96/04 – uradno prečiščeno besedilo, 61/06 – ZDru-1, 8/10 – ZSKZ-B, 46/14, 21/18 – ZNOrg in 31/18) je dne 11.7.2018 Vlada Republike Slovenije izdala **U R E D B O o spremembah Uredbe o Krajinskem parku Sečoveljske soline**, s katero se je zaradi arbitražne odločitve spremenila meja Krajinskega parka Sečoveljske soline. Površina parka se je s tem zmanjšala za dobrih 48 ha.

Osebnostna izkaznica KPSS

Površina: 700 ha

Naselja v parku: 0

Število prebivalcev v parku: 0

Lastništvo: Republika Slovenija, manjši del Občina Piran in zasebni lastniki.

Upravljalavec: podjetje SOLINE Pridelava soli, d. o. o., na podlagi podeljene koncesije za upravljanje parka. V podjetju SOLINE Pridelava soli d. o. o. varujemo in trajno ohranjamo naravno in kulturno dediščino na območju Krajinskega parka Sečoveljske soline ter pridelujemo sol na tradicionalen način. V skladu z Uredbo in Uredbo o koncesiji za rabo naravne vrednote Sečoveljskih solin in o koncesiji za upravljanje Krajinskega parka Sečoveljske soline (Uradni list RS, št. 11/02), sta po opravljenem javnem razpisu za podelitev koncesije REPUBLIKA SLOVENIJA (koncedent) in družba SOLINE Pridelava soli d. o. o., Seča 115, 6320 Portorož (koncesionar) 15. 7. 2003 sklenila Koncesijsko pogodbo za upravljanje Krajinskega parka Sečoveljske soline in rabo naravne vrednote Sečoveljske soline za obdobje dvajsetih let.

Varstvena območja v parku: prvo varstveno območje, ki obsega območje Fontanigge, drugo varstveno območje, ki obsega območje Lere, in tretje varstveno območje, ki obsega neposredno okolico solin.

Vplivno območje parka: povodje Dragonje in Drnice ter akvatorij Piranskega zaliva, vključno s polotokom Seča, in južno pobočje Savudrijskega polotoka.

Muzej solinarstva: kulturni spomenik državnega pomena, ki je znotraj parka na Fontaniggeah; upravljalavec: Pomorski muzej »Sergej Mašera« iz Pirana.

2. CILJI IN GLAVNE PRIORITETE V LETU 2019

Varstveni cilj krajinskega parka je ohranitev za slanišča značilnih habitatnih tipov, ki so izjemni v slovenskem in mednarodnem prostoru, in habitatov ptic, ki tu v velikem številu gnezdujejo, prezimujejo in se ustavljajo ob selitvah, ter habitatov drugih domorodnih prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst.

Izvedbeni cilji upravljanja KPSS v letu 2019 so opredeljeni na podlagi načrta upravljanja KPSS za obdobje 2011–2021, pri čemer so glavne prioritete (P1) cilji 1, 3, 5.

V sklopu varstvenega cilja 1 je podano ciljno stanje vrst in habitatov skladno z načrtom upravljanja, ki temelji tudi na vzdrževanju ugodnih razmer za Natura 2000 vrste in habitatne tipe, kratka ocena stanja biotske raznovrstnosti, dejavniki ogrožanja narave in najpomembnejše upravljalvske naloge in aktivnosti.

Cilj1: OHRANITEV NARAVNIH VREDNOT, VRST IN HABITATNIH TIPOV TER KRAJINE

Vsi cilji in aktivnosti so bili usmerjeni k temu, da so se ohranile vse bistvene lastnosti naravnih vrednot ter vsi habitatni tipi, vse domorodne rastlinske in živalske vrste v uravnoteženih velikostih populacij ter v dobrem stanju ohranjenosti. Prioritetne naloge v okviru tega sklopa so obsegale aktivnosti za varstvo in vzdrževanje habitatov,

nadzor nad invazivnimi in tujerodnimi vrstami, oblikovanje in vzdrževanje nadomestnih habitatov, spremljanje vremenskih parametrov in njihova implementacija pri upravljaljskih načrtih, aktivnosti ekološke obnove habitatov ter nakup in vzdrževanje opreme za izvedbo vseh omenjenih aktivnosti. Za vzdrževanje stanja ohranjenosti vrst in habitatov v KPSS je bilo ključno vzdrževanje ustreznega vodnega režima in vzdrževanje tradicionalnega solinarstva, ki je v antropogeno preoblikovanem območju, kot so soline, v največji meri odvisno od človeka.

Cilj3: PRISPEVANJE K URESNIČEVANJU CILJEV JAVNEGA INTERESA Z DRUGIH PODROČIJ

Zagotovljen je bil reden dotok vode iz kanala Pichetto do Male Lame ter naprej do Muzeja solinarstva. Zagotovljena je bila izmenjava vode prek kanala Giassi. Obnovljeni so bili novi nasipi solnega polja Muzeja solinarstva ter vzdrževani že obnovljeni nasipi v skupni dolžini 4000 m, zamenjane so bile dotrajane zapornice, vzdrževana so bila solna polja (koniciranje, taciranje, pranje...). Pridelano je bilo 10 ton soli. Med prioritetskimi nalogami za zaščito območja KPSS pred vplivi zunanjih voda (poplavami) je bilo izvajanje rednega nadzora infrastrukture ter ugotavljanje morebitnih nastalih poškodb v nasipih ter obveščanje pristojnih služb ob morebitnem onesnaževanju in pojavih izrednega stanja pretokov voda iz zaledja.

Cilj5: IZVAJANJE NEPOSREDNEGA NADZORA V NARAVI

Izvajal se je poostren naravovarstveni nadzor na območju Fontanigge (prvo varstveno območje), v času gnezditve in v času povečanega obiska na celotnem območju KPSS ter v Jernejevem kanalu. Naši NN so se redno udeleževali vseh dodatnih in rednih izobraževanj, predvsem z vidika varnosti in učinkovitosti.

3. POROČILO O IZVAJANJU PREDVIDENIH CILJEV IN UKREPOV V LETU 2019

Prioritete izvajanja so bile usmerjene predvsem k ohranjanju NV, vrst ter habitatnih tipov ter zagotavljanje optimalnih razmer zanje, zato smo izvedli številne naravovarstvene akcije (monitoring) ter izvajali redni naravovarstveni nadzor. Cilji, ki smo si jih zadali, so bili uspešno izpeljani po letnem planu, večjih odstopanj ni bilo.

Cilj1 (P1): OHRANITEV NARAVNIH VREDNOT, VRST IN HABITATNIH TIPOV TER KRAJINE

Izvajali smo aktivnosti, ki ohranjajo vse bistvene lastnosti naravnih vrednot ter vse habitatne tipe, vse domorodne rastlinske in živalske vrste v uravnoteženih velikostih populacij ter v dobrem stanju ohranjenosti. Redno smo spremljali vreme ter stanje ptic po ustaljeni metodologiji ter v skladu s protokolom spremljanja stanja in varstva biotske raznovrstnosti, ki je bil izdelan v okviru akcijskega načrta (tedenski popisi celotnega območja, kartirni popisi gnezdilk, posebni popisi) z rednim vnosom podatkov, njihovo digitalizacijo in obdelavo ter pripravo upravljavskih izhodišč in ustreznih objav.

Prioritetne naloge, ki so se izvedle v KPSS c ciljem ohranitve narave in krajine so neposredno povezane z vzdrževanjem razmer za vrste in habitate, med njimi vzdrževanje ustreznega vodnega režima (preglednica 4), košnja in sečnja, oblikovanje in vzdrževanje habitatov in aktivnosti za ekološko obnovo degradiranih habitatov (preglednica 1 in 5) ter nadzor nad invazivnimi in tujerodnimi vrstami. Za preverjanje uspešnosti izvedenih in predlaganje dodatnih aktivnosti za varstvo habitatov in vrst je nujno stalno spremljanje in analiziranje stanja narave po sprejetih standardih in primerljivih merilih.

Za doseganje cilja 1 smo v letu 2019 skladno z načrtom upravljanja izvedli sledeče:

- nadaljevanje rednega spremljanja stanja habitatnih tipov s hkratnim monitoringom razširjenosti tujerodnih vrst;
- redno spremljanje stanja ptic po ustaljeni metodologiji ter v skladu s protokolom spremljanja stanja in varstva biotske raznovrstnosti, ki je bil izdelan v okviru akcijskega načrta (tedenski popisi celotnega območja, kartirni popisi gnezdilk, posebni popisi) z rednim vnosom podatkov, njihovo digitalizacijo in obdelavo ter pripravo upravljavskih izhodišč in ustreznih objav;
 - izveden je bil popis gnezd hromega volnoritca, v jesenskem času je bil izveden še nočni lov.
 - kupljeni so bili oddajniki za močvirsko sklednico
 - izveden je bil monitoring močvirske sklednice. S pomočjo spremljanja oddajnikov smo zabeležili njihov teritorij, njihove poti, velikost habitata, s pomočjo oddajnikov pa so bila najdena tudi nekatera gnezda. Monitoring se nadaljuje. Z manjšimi strojnimi posegi smo znižali previsoke nasipe na območju Rudnika in uredili sladkovodni del na območju Alto, kjer živijo močvirske sklednice. Na travniku na območju Stojbe smo zorali del travnika v njivo namenjeno odlaganju jajc močvirske sklednice, vendar območja želve niso uporabile.
 - spremljanje vremenskih parametrov in njihova implementacija pri upravljavskih načrtih.
 - vzdrževanje tradicionalnega solinarstva
 - vzdrževanje ustreznega vodnega režima ter vzdrževanje nasipov in brežin

Za ohranjanje ugodnega ohranitvenega stanja habitatov in živalskih vrst smo v letu 2019 nadaljevali z utečenim upravljanjem vodnega režima v Sečoveljskih solinah. Sukcesija halofitnih trajnic je več kot dobra, saj se je zaraslo do sedaj cca 130% več površine v primerjavi z lanskoletnim stanjem. 3 x je bilo pokošeno območje zarasti na Fontaniggeah v dolžini 7.3 km. Z rednim odvajanjem in zapiranjem glavne zapornice na vhodu kanala Pichetto

Preglednica 1: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 1.1. Izvajanje neposrednih aktivnosti za varstvo vrst in habitatnih tipov

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvant. kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. kazalnik / rezultat 2019
1.1.1. Upravljanje s trstišči, vodnimi habitatmi, travniškimi ter z drevjem in grmovjem zaraslimi habitatmi	PP153236, SKZGS		Košnja in mulčanje na nasipih Dragonje, na Leri in v Stojbah 10.000 m ² , upravljanje z vodnimi režimi	Košnja in mulčanje na nasipih Dragonje, na Leri 18.500 m ² in v Stojbah 2.000 m ² , mulčenje ob letališču od Stojb do Corsolonga v dolžini 7000 m, kazalnik presežen
1.1.2 Nadzor nad populacijami invazivnih, tujerodnih in plenilskih vrst	PP153236, Podnebni sklad	Zunanji sodelavec	Popis vrst, selektivno odstranjevanje, nabava opreme za lov, ureditev info točke z akvaterarijem o tujerodni rdečevratki, čiščenje robnih jarkov	Mulčenje navadnega trstikovca, vetolovega pelina, odstranjevanje ambrozije, odstranjena popisana sklednica, z LD Strunjan izveden odstrel nutrij, kazalnih dosežen, očiščenih 3600 m robnega jarka območja LIFE, postavljena info točka z infomatom. Zaradi neprimernosti interpretacije akvaterarija z rdečevratkami nismo postavili.
1.1.3 Oblikovanje in vzdrževanje zemeljskih struktur, umetnih gnezdišč in nadomestnih habitatov	PP153236		Vzdrževanje 57 otokov in 50 ha okopnitev	Z nadzorom vodnega režima in zapornic smo redno vzdrževali vseh 57 otokov in več kot 50 ha okopnin, kazalnik dosežen
1.1.4 Ekološko obnavljanje razvrednotenih območij in njihovo vzdrževanje	PP153236, Podnebni sklad		Vzdrževanje stanja na območju Rudnik-Korea, ureditev brežin in gnezdišča za močvirsko sklednico	Urejene brežine (zmanjšan naklon nasipov in višina) na območju Rudnika-Korea
1.1.5. Aktivnosti zaradi nepredvidenih ekoloških spremenjenih razmer, ki so nujne za ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatnih tipov	SKZGS		Redčenje grmovja za hromega volnoritca, ureditev gnezdišča za močvirsko sklednico (oranje, brananje) na delu travnika na območju Stojbe, čiščenje jarkov, nabava 2 vremenskih postaj za spremljanje padavin in drugih parametrov na kmetijskem zemljišču	Redčenje grmovja črnega trna, uredili smo gnezdišče za močvirsko sklednico na Stojbah, vendar aktivnosti želv tam nismo zasledili. 2 vremenskih postaj nismo nabavili.
1.1.6. Nakup potrebne mehanizacije in opreme	PP153236, Podnebni sklad		Nakup mulčerja, el. traktorja in el. gradbenih strojev ter el. tovornega furgona	Nobena od navedene mehanizacije ni bila nabavljena. Težave na trgu z električnimi stroji.
1.1.7. Vzdrževanje potrebne mehanizacije in opreme ter gorivo	PP153236		Vzdrževanje in gorivo	Redno vzdrževana oprema in mehanizacija

je bilo preprečeno nenadzorovano poplavljanje gnezdišč. Vzdrževana je bila cesta za prevoz obiskovalcev z električnim vlakom od vhoda na Fontaniggeah do Muzeja solinarstva. Vzdrževane so bile parkovne table, klopi ter njihova okolica. Omogočena je tradicionalna pridelava soli na 26 solnih poljih na Leri.

Območja na katerih so gnezdišča vseh pomembnih vrst ptic v Sečoveljskih solinah smo prek zaporničnega sistema ob plimah nalivali z vodo, ponekod je bil vzpostavljen stalen dotok in odtok vode. S tem smo na gnezdiščih zagotovili idealne razmere, saj je bila voda čista (ni prihajalo do anoksij in posledično do botulizma), obenem pa je bilo v taki vodi obilo hrane za ptice in druge organizme. Težave z vodo smo imeli le na območjih za zgoščevanje morske vode na Leri, saj so se tam izvajala obnovitvena strojna dela, ki so se zavlekla v gnezditveno sezono.

Ugotovitve dolgoročnega izvajanja monitoringa so najboljša povratna informacija o uspešnosti zagotavljanja optimalnih življenjskih razmer ter upravljanja krajinskega parka. Dosedanje spremljanje stanja naravnih vrednot in biotske raznovrstnosti Krajinskega parka Sečoveljske soline je večinoma pokazalo ugodne rezultate, ki so posledica ustreznega upravljanja v preteklih letih.

Monitoring vremena izvajamo s pomočjo dveh vremenskih postaj Davis Vantage Pro2 Plus, ki sta bili kupljeni in postavljeni v okviru projekta CLIMAPARKS. Zajem vremenskih podatkov poteka v 15 minutnih intervalih. Podatke shranjujemo s pomočjo programa WeatherLink 5.9.2. V tem delu Slovenije so vetrovi zelo pomemben pokrajinski dejavnik. Podatke vetrov iz obeh vremenskih postaj, smo s pretvorbo kardinalnih smeri v stopinje ter s pomočjo programa WindRose PRO3 prikazali z vetrno rožo. Vsi vremenski podatki so dostopni tudi na našem spletnem portalu <http://www.kpss.si/vreme>, kjer si jih je mogoče ogledati tudi v dnevnem, mesečnem in letnem grafičnem prikazu.

Z vzdrževanjem približno 50 ha okopnin, ki jih občasno zalijemo z morskovo vodo še vedno dosegamo ugodno sukcesijo halofitnih trajnic, predvsem grmičaste členjače (*Arthrocnemum fruticosum*), tolščakaste lobode (*Atriplex portulacoides*) in ozkolistne mrežice (*Limonium angustifolium*). Površina rastišč slednje se je v zadnjih nekaj letih povečala za več kot 10 x, saj je nekdanji obsežni halofitni travnik pred muzejem solinarstva pred več kot 30 leti povsem izginil. Kljub ukrepom na tem območju zaraščanja ne beležimo. Vzrok za to bi lahko bila podlaga brez ali z izredno malo nutrienti. Na obsežnih površinah drugega zgoščevanja se vsakoletno razrašča osočnik (*Salicornia europaea*).

Skupaj smo opravili 932 ur monitoringa Natura 2000 vrst, 281 ur smo opravili za vzdrževanje ustreznega vodnega režima habitatov.

Čeravno je dolgoletni trend gnezditvenih populacij naših Natura 2000 vrst dokaj stabilen ali v zmernem porastu, smo letos zabeležili upad gnezdečih parov pri vseh vrstah, razen pri navadni čigri. Le-ta je letos gnezdila z rekordnimi 72 pari. Upad gnezdik ugotavljajo tudi v drugih mokriščih, kar je morda v povezavi z njihovimi prezimovališči v Afriki in Sredozemlju.

V letu 2019 smo imeli v načrtu tudi postavitev električnega pastirja na gnezdišču Life, a ga zaradi obilnih spomladanskih padavin nismo uspeli postaviti, saj območja ni bilo mogoče pravočasno (pred gnezditveno sezono) izsušiti. Ker smo tudi v 2019 zabeležili plenjenje lisic na gnezdiščih čiger in sabljark, smo ustrezne inšpekcijske organe prosili za izdajo dovoljenja za izredni odstrel in odstranitev lisic z območja Fontanigge. Na osnovi dovoljenja so člani LD Strunjan v tem obdobju z območja Stojb na Fontaniggeah odstranili 4 lisice, kar se je kasneje pokazalo tudi na uspešnosti gnezdenja.

Tudi v 2019 so na območju KPSS gnezdili navadna postovka (*Falco tinnunculus*), čuk (*Athene noctua*), veliki skovik (*Otus scops*) in čebelar (*Merops apiaster*), kar gre pripisati ugodnim gnezditvenim pogojem. Za slednje smo tik pred prihodom uredili gnezditvene stene ob Dragonji, v katerih so v letu 2019 gnezdili 4 pari.

Preglednica 2: Stanje biotske raznovrstnosti v Krajinskem parku Sečoveljske soline - vrste in habitatni tipi, za katere je opredeljeno posebno ohranitveno območje

Habitatni tip / vrsta	Oznaka EU	Stanje ohranjenosti 2009	Dejavniki ogrožanja	Stanje ohranjenosti 2019
Sestoji metličja (<i>Spartinion maritimae</i>)	HT 1320	neugodno	Metličje ob ustju Dragonje je sicer v ugodnem stanju ohranjenosti, ob Jernejevem kanalu pa ga ogrožajo vplivi nelegalnega in neurejenih privezov (onesnaženje, poškodbe habitata, fragmentacija).	Delno ugodno
Pionirski sestoji vrst rodu <i>Salicornia</i> in drugih enoletnic na mulju in pesku	HT 1310	ugodno	Habitatni tip občasno ogroža le nenadzorovano poplavljanje, vendar so se z ukrepi površine povečale za 350 %	ugodno
Muljasti in peščeni poloji, kopni ob oseki	HT 1140	ugodno	Habitatni tip občasno ogroža le nenadzorovano poplavljanje, ki je posledica slabega stanja visokovodnih nasipov.	Delno ugodno
Izlivi rek, estuariji	HT 1130	neugodno	Metličje ob ustju reke Dragonje je v ugodnem stanju ohranjenosti, vendar je po arbitražni odločitvi območje sedaj del ozemlja R Hrvaške. Izliv Jernejevega kanala ogroža onesnaženje in fragmentacija	Delno ugodno
Sredozemska slana travišča (<i>Juncelatia maritimi</i>)	HT 1410	neugodno	Sredozemska slana travišča so bila ogrožena predvsem zaradi neustreznega vodnega režima. S primernimi ukrepi smo stanje izboljšali za 400 %	ugodno
Solinarka <i>Cyprinodon fasciatus</i>	1152	stabilna	Dolga sušna poletja lahko izsušijo posamezne odcedne jarke, vendar vrsta ni ogrožena, saj ima s solinarsko dejavnostjo na Leri optimalne pogoje. Ohranjanje solinarke je v tesni povezavi z ohranjanjem primernih mikro habitatnih tipov	ugodno
Močvirska sklednica <i>Emys orbicularis</i>	1220	neznano	Staranje populacije ob Rudniku, plenjenje jajc (lisica, jazbec...).	ugodno
Hromi volnoritec <i>Eriogaster catax</i>	1074	neznano	Vrsta je v letu 2019 uspešno gnezdila in rojila. Dejavniki ogrožanja so predvsem zaraščanje z navadnim trstikovcem in zaraščanje črnega trna, na katerem vrsta gnezdí. V bodoče redčenje grmovja.	ugodno

V okviru rednega dela smo s košnjo in mulčenjem odstranjevali nekatere tujerodne vrste, kot so navadni trstikovcev, verlotov pelin in luskasta nebina. V okviru podnebne sklada smo izvajali monitoring in izlov tujerodnih popisanih sklednic in 1 rumenovratko (*Trachemys scripta scripta*) odstranili iz narave. V sodelovanju z LD Strunjan smo na območju KPSS odstranili 40 tujerodnih nutrij, ki so naredile kar precej škode na njivah, ki se nahajajo znotraj KPSS.

Skupaj z Zavodom RS za varstvo narave, območna enota Piran smo oblikovali pogoje in smernice za gradnjo ribiškega pristanišča v laguni Jernejevega kanala. Postavili smo naravovarstvene smernice in zahtevo, da je pred pričetkom del potrebno vzpostaviti nadomestno gnezdišče na območju Colombere, saj bo po načrtih sedanje gnezdišče namenjeno deponiji mulja iz kanala Sv. Jerneja.

Na obročkovaški postaji Stojbe v KPSS smo v sodelovanju s sodelavci PMS izvedli neprekinjen lov ptic od 20.8.2019 do vključno 7.9.2019. Ujeli smo 3400 ptic, 81 različnih vrst.

Podroben opis stanja nekaterih vrst:

Beločeli deževnik *Charadrius alexandrinus*

Gnezdenje beločlega deževnika ter trend populacije v obdobju 1983-2019 kaže na močan porast (TRIM, $p < 0.05$). Predvsem na območjih zgoščevanja vode s svojim rednim delom beločlega deževnika občasno motijo vodarji. V letu 2019 območje drugega in tretjega zgoščevanja ni bilo pravočasno zalito z vodo, saj so tam potekala vzdrževalna dela na nasipih, ki so se zavlekla, zato je kasneje prihajalo tudi do nenadzorovanega poplavljanja bazenov in tistih predelov, kjer so beločeli deževniki imeli že svoja legla. V letu 2019 je gnezdilo 52 parov, pričakujemo pa, da število gnezdečih parov v letu 2020 ne bo bistveno manjše, saj je populacija precej stabilna.

Sabljarka *Recurvirostra avosetta*

Sabljarka je ena tistih vrst, katerih število gnezdečih parov je strmo naraščalo. V letu 2019 je gnezdilo 44 parov, kar je le en par manj kot v letu 2018. Trend populacije v obdobju 1983-2019 še vedno kaže na močan porast (TRIM, $p < 0.01$). Njeno ohranitveno stanje je dobro. V letu 2020 pričakujemo približno enako število gnezdečih parov. Uspeh speljave je bil v letu 2019 boljši kot leto prej, saj je speljalo precej mladičev. Na posameznih območjih gnezdenja jo ogroža lisica, ki pleni njena jajca. Tudi v letu 2019 so jajca plenile tudi srake.

Polojnik *Himantopus himantopus*

V letu 2019 je na območju KPSS gnezdilo 31 parov polojnikov, kar 13 manj kot leto prej. Uspeh speljave je bil slab, saj je le peščica mladičev poletela. Polojniki običajno gnezdijo na območju drugega in tretjega izhlapevanja ter na novo nastalih otokih območja Life. Manjše število polojnikov gre pripisati dejstvu, da so se na drugem in tretjem zgoščevanju odvijala strojna vzdrževalna dela na nasipih, zato v bazenih pred gnezditvijo še ni bilo vode. Trend populacije v obdobju 1983-2019 še vedno kaže na močan porast (TRIM, $p < 0.01$). Ohranitveno stanje polojnika je kljub vsemu še vedno ugodno, bo pa potrebno podrobneje spremljati dogajanje v prihodnje.

Navadna čigra *Sterna hirundo*

V letu 2019 je na območju Sečoveljskih solin gnezdilo kar 72 parov. Število gnezdečih parov se je v primerjavi z leti prej spet povečalo, kar kaže, da se njeno ohranitveno stanje izboljšuje. Navadna čigra je edina vrsta, kateri se je v letu 2019 povečalo število gnezdečih parov. Dolgoletni trend populacije za obdobje 1983-2019 kaže na močan porast (TRIM, $p < 0.05$). Na posameznih območjih gnezdenja jo ogrožajo lisica in rumenonogi galeb, ki plenita njena jajca ter kragulj in navadna postovka, ki plenita mladiče. Navadna čigra je na območju LIFE imela v letu 2019 nadomestno leglo, saj sta prvo leglo v celoti izplenili dve lisici. Drugo leglo je bilo uspešnejše, saj so se speljali tudi mladiči. Stanje na gnezdišču Curto-Pichetto je bilo odlično, saj je bilo gnezdišče v celoti poplavljen z vodo, ob robu pa so globoki jarki, ki preprečujejo dostop kopenskim plenilcem. Izvalilo se je precej mladičev, ki smo jih tudi obročkali. Precej jih je tudi poletelo.

Mala čigra *Sternula albifrons*

V letu 2019 je na območju Sečoveljskih solin gnezdilo 31 parov. 7 parov manj, kot leto prej. Njeno ohranitveno stanje se izboljšuje. V letu 2014 je namreč gnezdilo le 20 parov. Vzrok za to so vsekakor obsežna gradbena dela, ki so se izvajala v projektne in vodnogospodarske namene. Kljub vsemu dolgoletni trend populacije za obdobje 1983-2019 še vedno kaže na močan porast (TRIM, $p < 0.01$). Na posameznih območjih gnezdenja jo ogroža lisica,

ki pleni njena jajca in mladiče, svoje pa naredijo tudi srake in vrane. Na območju LIFE je imela v letu 2019 nadomestno leglo, saj je prvo leglo v celoti izplenila lisica. Kljub vsemu se je izpeljalo nekaj mladičev.

Hromi volnoritec *Eriogaster catax*

Rezultati popisov kažejo, da je hromi volnoritec v KP Sečoveljske soline ohranjen. V letu 2019 je bilo odkritih 10 goseničnih gnezd. Konec oktobra pa smo ponovno zabeležili rojenje samcev in samic. Za vitalno populacijo vrste je potrebno vzdrževati razredčeno, dobro osončeno in različno staro grmovje hranilnih rastlin vrste, na delu nasipov, kjer je vrsta trajno prisotna, v solinah so to v glavnem višji zunanji nasipi. Vrsta ima v Solinah dobre pogoje za obstoj, tako po osončenosti kot primerno mikroklimo z dovolj vlage. V Solinah je spomladi zgodaj toplo za hiter razvoj gosenic, jeseni pa je dovolj vlage za uspešno izleganje metuljev. Prav tako je veliko sestojev grmovja črnega trna in gloga, kjer se lahko vrsta razmnožuje, predvsem na območju Stojb in ob letališču. Trend ohranjenosti vrste v Sečoveljskih solinah je pozitiven.

Preglednica 3: Stanje biotske raznovrstnosti v Krajinskem parku Sečoveljske soline - vrste ptic, za katere je bilo opredeljeno posebno območje varstva /Natura 2000

Vrsta	Oznaka	Populacija 2009 - oseb./opaz.	Dejavniki ogrožanja / stanje ohranjenosti	Populacija 2019 - oseb./opaz.
Črnovrati ponirek <i>Podiceps nigricollis</i>	EPO, SPA	70/12	Motnje s plovili na prezimovanju, prilov / neugodno	83/4
Liska <i>Fulica atra</i>	EPO, SPA	3509/35	Drastičen upad zaradi globalnega upada populacije, liske v letu 2019 na območju KPSS sploh niso prezimovale / neugodno	20/9
Polojnik <i>Himantopus himantopus</i>	EPO, SPA	42 parov	Ogrožajo ga plenilci in poplavljanje gnezdišč / ugodno	31 parov
Beločeli deževnik <i>Charadrius alexandrinus</i>	EPO, SPA	62 parov	Stabilna populacija, poplavljanje gnezdišč, motnje s strani človeka / ugodno	52 parov
Navadna čigra <i>Sterna hirundo</i>	EPO, SPA	52 parov	Stabilna populacija, poplavljanje gnezdišč, motnje s strani človeka, ogrožajo jo plenilci / ugodno	72 parov
Mala čigra <i>Sternula albifrons</i>	EPO, SPA	36 parov	Stabilna populacija, poplavljanje gnezdišč, motnje s strani človeka, ogrožajo jo plenilci / ugodno	32 parov
Rjava cipa <i>Anthus campestris</i>	EPO, SPA	0 parov	V letu 2019 ni gnezdila / neugodno	/
Polarni slapnik <i>Gavia arctica</i>	SPA	162/12	Prilov / ugodno	24/3
Sredozemski vranjek <i>Phalacrocorax aristotelis desmarestii</i>	SPA	9083/37	Drastičen upad zaradi sprememb na gnezdiščih (Hrvaška) ter neprimerne boje školjčič za prenočevanje/ neugodno	305/4
Velika bela čaplja <i>Ardea alba</i>	SPA	365/83	Spremembe na gnezdiščih / neugodno	205/41
Mala bela čaplja <i>Egretta garzetta</i>	SPA	3375/189	Spremembe na gnezdiščih / neugodno	1032/50
Plamenec <i>Phoenicopterus roseus</i>	SPA	2/1	Ni znano / ugodno	1/1

Žvižgavka <i>Anas penelope</i>	SPA	2002/22	Drastičen upad zaradi globalnega upada populacije / neugodno	542/6
Žerjav <i>Grus grus</i>	SPA	37/3	Ni znano / ugodno	1000/3
Sabljarka <i>Recurvirostra avosetta</i>	SPA	4 pari	Močan porast gnezdeče populacije, ogrožajo jo plenilci in poplavljanje gnezdišč / ugodno	44 parov
Zlata prosenka <i>Pluvialis apricaria</i>	SPA	0/0	Ni znano / ugodno	0/0
Spremenljivi prodnik <i>Calidris alpina</i>	SPA	210/6	Ni znano / ugodno	493/10
Togotnik <i>Calidris pugnax</i>	SPA	82/12	Ni znano / ugodno	246/5
Rumenonogi galeb <i>Larus michahellis</i>	SPA	58919/195	Število pognezditvenih osebkov se je zmanjšalo zaradi zapiranja odlagališč / ugodno	9030/49
Črnoglav galeb <i>Ichthyaetus melanocephalus</i>	SPA	1205/27	Primerna in mirna prenočišča / ugodno	496/6
Kričava čigra <i>Thalasseus sandvicensis</i>	SPA	10/4	Zadržuje se samo na morju pred solinami / ni znano	2/2
Vodomec <i>Alcedo atthis</i>	SPA	82/49	Populacija vodomca si še ni opomogla zaradi ostre zime 2016/2017 / neugodno	13/9

* Prvo število je število osebkov, drugo število je število opazovanj

Močvirska sklednica *Emys orbicularis*

Monitoring močvirske sklednice v Krajinskem Parku Sečoveljske soline je potekal tudi v letu 2019. Podobno kot v letu 2018, je bil glavni cilj spremljanje stanja vrste na tem območju.

V letu 2019 je terensko delo potekalo od aprila do novembra, v lepem vremenu in v času normalnih vodostajev. Močvirsko sklednico se je ciljno spremljalo na predhodno opredeljenem prioritetenem območju (Škornik in Ferjančič, 2018), torej sladkovodnih kanalov na Fontaniggeah in večjih vodnih oknih na sladkovodnem močvirnem območju ob starem rudniku (Korea). Kot glavno metodo smo uporabili metodo lova z vršami. Praviloma so bile vrše postavljene dva dni na mesec, izjemoma več v aprilu in maju ko smo iskali samice z jajci, za namestitev oddajnikov in telemetrijsko spremljanje. Metoda dela je bila podobna kot v letu 2018. Vsem ujetim osebkom smo izmerili izbrane morfometrične parametre, določili spol in starostni razred ter označili s piljenjem obrobnih lusk.

V okviru terenskega dela smo v času odlaganja jajc pregledali potencialne lokacije za gnezda. Pozorni smo bili na sončna, neporasla in suha mesta tako v neposredni bližini večjih vodnih oken in jarkov, kot brežini nasipov s peščeno ali drobljivo podlago. Na Fontaniggeah smo pregledali tudi obdelovalne površine.

V letu 2019 smo opravili 126 lovni dni (1 lovni dan = 1 pasti čez 1 noč). Skupno smo postavili pasti na 16 mestih in tako zajeli večji del vodnih površin. Močvirsko sklednico smo pričakovano ujeli na vseh mestih in s številnimi ujetimi mladimi osebki potrdili uspešno razmnoževanje vrste v preteklem letu. V kanalu Stojbe na Fontaniggeah smo ujeli 1 odrasel osebek tujerodne popisane sklednice (*Trachemys scripta*), in sicer podvrsto rumenovratko (*Trachemys scripta scripta*), ki smo jo trajno odstranili.

Preglednica 4: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 1.2. Izvajanje solinarske dejavnosti v obsegu, potrebnem za ohranitev biotske raznovrstnosti in naravnih vrednot ter krajine

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvant. kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. Kazalnik / rezultat 2019
1.2.1 Vzdrževanje vodnega režima notranjih voda	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Polnjenje območij z vodo zunaj gnezditvene sezone, izsuševanje poleti. Vzpostavitev optimalnih razmer za gnezdenje.	Zagotovljen ustrezen vodostaj na gnezdiščih, vzpostavljene optimalne razmere za gnezdenje, razen na območju zgoščevanja morske vode, kjer so se izvajala vzdrževalna dela na nasipih
1.2.2 Črpanje voda z območij brez odtoka ali z nezadostnim težnostnim odtokom (vzdrževanje črpalke, osovine)	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Stalno črpanje v obdobjih večjih padavin in visokega plimovanja 3500 ur	Redno in izredno črpanje zaradi padavin in visokega plimovanja, ki je zalilo soline, več kot 10000 ur
1.2.5 Obnova in vzdrževanje notranjih nasipov na solnih poljih	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Vzdrževani nasipi vzdolž 25 solnih polj.	Vzdrževani nasipi vzdolž 25 solnih polj.
1.2.6 Obnova in vzdrževanje podpornih zidov	PP 559 - Podnebni sklad		Vzdrževani podporni zidovi vzdolž kanalov v dolžini 363 m*	
1.2.7 Obnova in vzdrževanje notranjih nasipov notranjih zaporničnih mehanizmov	PP 559 - Podnebni sklad		Obnova in zamenjava 11 zapornic in ureditev sistema zapornic ob kanalu Giassi v dolžini 500 m*	Obnovljeno 9 zapornic
1.2.8 Obnova in vzdrževanje lesenih pilotov in oblog	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Vzdrževanje in obnova pilotov in oblog	Redno vzdrževanje oblog in pilotov
1.2.9 Obnova in vzdrževanje solnih polj z revitalizacijo petole	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Omogočena tradicionalna pridelava soli na 25 solnih poljih.	Omogočena tradicionalna pridelava soli na 25 solnih poljih.
1.2.17 Preventivno vzdrževanje nasipov in intervencijsko ukrepanje na nasipih	PP 559 - Podnebni sklad		Obnova in nadvišanje zemeljskih nasipov v skupni dolžini 5080 m	Obnovljeni in nadvišani zemeljski nasipi v skupni dolžini 5080 m
1.2.18 Nabava solinarskega orodja	Lastni prihodki upravljavca		40 gaverov, 20 lopat, taperini	40 gaverov, 20 lopat, taperini

* Podrobneje v Prilogi: Ukrepi za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča v upravljanih zavarovanih območjih

V letu 2019 smo ujeli 300 želv, od tega smo na novo označili 116. Največ na novo označenih močvirskih sklednic smo ujeli na Fontaniggeah (n=59). Na tem delu parka smo največ želv označili v juliju (n=24) in na Rudniku pa v mesecu Aprilu (n=27).

Glede na podatke o številu ujetih, označenih in ponovno ujetih osebkov v letih 2018 in 2019 smo z modulom CAPTURE v programu MARK ocenili število močvirskih sklednic na prioritetenem območju parka na 257 samic (95 % interval zaupanja; 225-310) in 350 samcev (95 % interval zaupanja 257-520) in pri tem upoštevali samo tiste osebkove, ki smo jim določili spol. Glede na rezultat na območju parka prevladujejo samci, vendar pa tega ne

Preglednica 5: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 1.3. Stalno spremljanje in analiziranje stanja narave, naravnih vrednot in krajine ter omogočanje znanstvenoraziskovalnega dela.

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvant. kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. Kazalnik / rezultat 2019
1.3.1 Spremljanje stanja izbranih habitatov, vrst, poročanje	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		52 tedenskih popisov, 150 ur, 20 kartirnih popisov gnezdičk	52 tedenskih popisov, 932 ur, 30 kartirnih popisov gnezdičk, kazalnik presežen
1.3.2 Izvajanje aplikativnih raziskav	PP153236 Lastni prihodki upravljavca	Zunanji sodelavci	Monitoring močvirske sklednice in hromega volnoritca – 40 popisov	Izveden redni onitoring močvirske sklednice in hromega volnoritca
1.3.3 Izvajanje mentorstva pri študijskem in raziskovalnem delu	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		20 ur mentorstva, praktični del na terenu	Izvedeno mentorstvo na 1 diplomski nalogi in 1 doktoratu
1.3.4 Vzdrževanje podatkovnih zbirk, pomembnih za upravljanje parka	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		stalno	Redno vzdrževanje podatkovne zbirke, več sto vnosov
1.3.5 Nabava opreme za spremljanje stanja in vzdrževanje podatkovnih zbirk	SKZGS Lastni prihodki upravljavca		Nakup telemetrije GPS za močvirsko sklednico z opremo za zajem	Nabavljena je bila oprema za telemetrijo močvirske sklednice (6 logerjev in sprejemnik), kazalnik dosežen

moremo z gotovostjo trditi, saj trenutno še ne poznamo razširjenosti vrste. Skupno smo ujeli 36 samic (F) in 33 samcev (M) ter 47 subadultov (X), katerim spola nismo določili. Delež samic je bil podobno kot v letu 2018 višji (52%), razmerje med samicami in samci je 1:0,91 v prid samic. Delež subadultnih osebkov je bil 40 %. Največ osebkov smo leta 2019 uvrstili v 4. starostni razred-odrasli (n=35, 30,2%). Temu razredu sledijo najmlajši v 1. razredu (n=33, 28,4%), nato mlajši odrasli osebki v 3. starostnem razredu (n=29, 25%) ter mlajši subadulti v 2. starostnem razredu (n=14, 12,1%). Najmanj osebkov smo uvrstili med starejše odrasle, torej 5. starostni razred (n=5; 4,3 %). Starostna sestava ujetih osebkov v letu 2019 je bila podobna kot v letu 2018, ko smo prav tako največ osebkov uvrstili v 4. starostni razred (39,8 %) in najmanj v 5. razred (5,45 %). Podobno je bil tudi v letu 2019 delež želv v 1. starostnem razredu najvišji na Fontaniggeah (84,8%), kar kaže na zelo uspešno razmnoževanje močvirske sklednice na tem delu parka.

V letu 2019 smo ujeli 5 samic z jajci in jih opremili z oddajniki. Pri pregledu terena smo ponovno opazili številna izplenjena gnezda na Rudniku na nasipu okoli enega izmed večjih vodnih oken. Podobno kot v letu 2018 so bila gnezda na vrhu brežine in na manj poraslih delih z lepljivo ditrihovko (*Dittrichia viscosa*), kjer je bilo med kamni več zemlje. Na tem delu parka smo našli več kot 5 izropanih gnezd. Ker je plenjenje močno prisotno na tem delu parka je potrebno taka mesta spremljati in po odlaganju jajc poizkusiti z ustrežno zaščito (kovinska mreža ipd.)

V prihodnje je smiselno spremljati tudi aktivnost vrste ter s pomočjo telemetrijskega spremljanja pridobiti vpogled v ekologijo vrste na tem območju in hkrati ugotoviti čim več območij, kjer želve odlagajo svoja jajca. Vrsta se glede na številne mlade osebkove uspešno razmnožuje, vendar pa je vpliv plenilcev precej visok. Zaskrbljujoče je predvsem stanje na Rudniku, saj številna izplenjena gnezda v letih 2018 in 2019 kažejo na močan pritisk plenilcev. Na to kaže tudi rezultati ulova, saj je bilo na tem delu parka do sedaj ujetih največ osebkov, delež mlajših pa je bil nižji v primerjavi s Fontaniggeami. Morda bo kot ukrep smiselno razmisliti o odstreli lisic.

Preglednica 6: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 1.4. Sodelovanje z uporabniki naravnih virov

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. Kazalnik / rezultat 2019
1.4.1 Sodelovanje z lastniki in kmetijsko pospeševalno službo	PP153236 Lastni prihodki upravljavca	Kmetijska pospeševalna služba	Dva kmeta in vinogradnik vključena v program integrirane pridelave	Dva kmeta in vinogradnik vključena v program integrirane pridelave, urejanje razmer najemnikov zemljišč SKZGS
1.4.3 Sodelovanje z lokalno lovsko družino	PP153236 Lastni prihodki upravljavca	LD Strunjan Zavoda za varstvo narave	Upravljanje s plenilskimi vrstami v letnem načrtu LD.	Upravljanje s plenilskimi vrstami v letnem načrtu LD. Izlov nutrij in lisic.

Glede na rezultate monitoringa v letih 2018 in 2019 Sečoveljske soline in dolina reke Dragonje predstavljajo eno izmed pomembnejših življenjskih prostorov za močvirsko sklednico v slovenski Istri in tudi v Sloveniji. V prihodnjem letu bi bilo smiselno območje tudi pregledati in ugotoviti razširjenost vrste na celotnem območju parka ter ugotoviti prisotnost vrste po celotni dolini Dragonje. Poleg tega bi bilo smiselno pridobiti vpogled stanja populacije tudi na levem bregu, torej na Hrvaški strani.

Naravne vrednote

Stanje naravnih vrednot (Sečoveljske soline, Sečovlje – Curto - Pichetto, Sečovlje-Stare soline, Sečovlje - Stojbe) je ugodno. Grožnja naravnim vrednoti Sečoveljske soline predstavlja predvidena širitev letališča.

NV Sečovlje-Ob Rudniku (3637)

Stanje NV Sečovlje - Ob Rudniku 3637 je bilo neugodno, ker so bile brežine zgrajenih nasipov in otokov za močvirsko sklednico prestrme (predvsem za mladiče, ki se lahko utopijo) in smo jih strojno znižali in razširili. Obenem pa smo uredili še dodatno vodno okno. Na delu območja bo v prihodnje potrebno urediti gnezdišče za močvirsko sklednico (zemlja in pesek) ter ga ustrezno zavarovati (kovinska mreža ali lesen podest) pred kopenskimi plenilci (lisica, jazbec). Občasno bo potrebno odstraniti tudi zarast z nasipov.

NV Sečovlje-Stojbe (3674)

Stanje NV Sečovlje - Stojbe 3674 je v ugodnem ohranitvenem stanju. Potrebna so občasna mulčenja in košnja trave. Na delu travnika ob odcednem jarku smo uredili gnezdišče za močvirsko sklednico. Del travnika smo preorali in z nadaljnimi strojnimi deli zagotovili rahlo zemljino, v kateri naj bi močvirske sklednice odlagale svoja jajca, vendar ga želve niso uporabile. Gnezdišče bo potrebno ustrezno zavarovati (kovinska mreža) pred kopenskimi plenilci (lisica, jazbec).

Stanje biotske raznovrstnosti: habitatnih tipov, rastlinskih in živalskih vrst

Habitatni tipi

Upravljali smo s približno 50 ha okopnin, jih občasno poplavili in dosegli ugodno sukcesijo halofitov in halofitne vegetacije. Po štirih letih od vzpostavitve okopnin na Fontaniggeah, so rezultati zaraščanja slonoljubnih rastlin in vegetacije več kot pričakovani, saj so se nekatere površine povsem zarasle. Stanje ohranjenosti habitatnih tipov (HT 1310, 1140, 1420 in 1410) je ugodno. Tudi stanje ohranjenosti ostalih habitatnih tipov se izboljšuje.

Cilj 2: OMOGOČANJE DOŽIVLJANJA IN SPOZNAVANJA PARKA

Na spletnem portalu poteka »online« prijava na vodene ogleds KPSS, ki jo vodi zaposlena v KPSS. Obenem se na obeh recepcijah izvaja monitoring obiska, s katerim spremljamo nosilnost okolja pri zagotavljanju optimalnih razmer za ohranjanje vrst in habitatnih tipov.

Glede na upoštevano ekološko nosilnost okolja, ki je povezana predvsem s spremembami biofizikalnega okolja zaradi »turistične« rabe ter družbeno nosilno zmogljivost, ki predstavlja odnos tako lokalnega prebivalstva kot tudi obiskovalcev do okolja, rabe naravnih virov in onesnaženosti okolja ter zadovoljstvo obojih s ponudbo in razvojem obiskovanja v zavarovanih območjih, smo na območju KPSS kot zgornjo mejo še sprejemljivega določili največ 50.000 obiskovalcev letno, kar pomeni, da se lahko istočasno na območju KPSS nahaja največ 300 obiskovalcev, oziroma do 900 obiskovalcev dnevno.

V Krajinskem parku Sečoveljske soline smo uvedli nov režim vstopanja na območje Lere preko vrtljivih portalnih vrat s čitalcem črtne kode ali RFID kartico. Za ta ukrep smo se odločili na podlagi Zakona o ohranjanju narave (ZON), Uredbe o Krajinskem parku Sečoveljske soline ter Načrta upravljanja KPSS, ki ga je za obdobje 2011-2021 potrdila Vlada Republike Slovenije. Kot upravljavec smo dolžni zagotavljati potek obiskovanja parka, ki mora biti ustrezen z vidika varstva in obiskovanja, kamor sodi tudi zagotavljanje enakomernejše porazdelitve obiska prek leta, urejanje infrastrukture ter spodbujanje naravi prijaznega obiskovanja. Ker se na območju Lere pridobiva živilo – sol, smo dolžni izpolnjevati vse strožje zakonske zahteve in zahteve standardov (npr. IFS), skladiščnega in pridelovalnega prostora, ki med drugim predpisujejo tudi kontrolo na celotnem območju solin in nadzor nad vstopom v pridobivalno območje. KPSS je eden od državnih parkov, za katerega je predpisan obvezen naravovarstveni nadzor, ki ga na celotnem območju izvajajo 3 naravovarstveni nadzorniki s polnimi pooblastili. Za izvajanje neposrednega nadzora v naravi, s katerim se zagotavlja spoštovanje in upoštevanje varstvenih ureditev in usmeritev v parku, se naravovarstveni nadzor izvaja tudi na kopenskih vhodnih točkah v park, za kar so zadolženi tudi receptorji KPSS. Pod izvajanje neposrednega nadzora v naravi sodi tudi postavitve infrastrukture za omejevanje motenj in nadzor. Temu ustrezno smo postavili dodatnih 160 m panelne ograje, avtomatsko dvižno zapornico ter drsna vrata, ki bodo omogočala boljši nadzor nad dostopanjem na Lero. Tudi sedanje neurejeno parkirišče na Leri povzroča receptorjem parka precej preglavic, zato smo na nevarni brežini parkirišča postavili panelno ograjo, ki preprečuje zdrs vozil v robni jarek solin.

V obdobju 2002–2019 je KPSS obiskalo 667.310 obiskovalcev. V obdobju 2006–2019 je KPSS obiskalo 597.330 obiskovalcev.

2019

V letu 2019 nas je obiskalo 50.957 obiskovalcev, kar je manj kot v letu 2018 v istem obdobju. Do konca leta smo opravili 539 vodenih ogledov, ki se jih je udeležilo 16.459 obiskovalcev, kar je manj kot lani. 4013 obiskovalcev si je ogledalo Muzej Solinarstva na Fontaniggeah. Opravili smo 116 prevozov z električnim vlakom do muzeja solinarstva in prispevali k zmanjšanju ogljičnega odtisa. Trikrat smo izvedli opazovanje ptic (ti. Bird Watching) za turiste.

Tretjina (32,3 %) obiskovalcev se je odločila za voden ogled. 45,7 % je bilo domačih obiskovalcev, 54,3 % vodenih ogledov pa predstavljajo tujci, med katerimi je največ nemško (25,3 %) in angleško (18,9 %) govorečih obiskovalcev, sledijo jim obiskovalci iz Italije (6,4 %), slabe 4 odstotke (3,8 %) pa predstavljajo vodeni ogledi v francoskem jeziku (odstotek več, kot v lanskem letu), 0,4 % pa predstavljajo vodenja v drugih jezikih (ruščina, srbohrvaščina, madžarščina,...). Še vedno beležimo porast francosko govorečih obiskovalcev.

Po strukturi obiskovalcev so na prvem mestu odrasli obiskovalci (55,5 %), na drugem so otroci in študenti (35,5 %), sledijo jim upokojenci (6,8 %), predstavniki sedme sile (1,9 %) in osebe s posebnimi potrebami (0,4 %).

Preglednica 7: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 2.1. Zagotavljanje prepoznavnosti parka

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. Kazalnik / rezultat 2019
2.1.1 Priprava in širjenje tiskanega, elektronskega in drugega gradiva	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Vsaj 30 novic na spletni strani KPSS in 50 novic na strani FB	15 novic na spletni strani KPSS in 53 novic na strani FB
2.1.2 Priprava in organizacija predstavitev, predavanj, prikazov, razstav, delavnic	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Ena predstavitev v MMC za lokalno skupnost	Izpeljana pa je bila tudi likovna delavnica in okrogla miza v MMC
2.1.4 Priprava in organizacija dogodkov, ki so posredno povezani s parkom (slikarske razstave, kulturni nastopi ...)	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Tri otvoritve razstav z vabili, Solinarski praznik na dan Sv. Jerneja (24. Avgust)	5 razstav z vabili, solinarski praznik samo v Piranu.
2.1.5 Druge aktivnosti v zvezi s prepoznavnostjo zavarovanega območja	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Pojavljanje parka na spletnih aplikacijah (Soline, Lepa Vida)	Pojavljanje parka v medijih (časopisi, TV), spletni portali in v okviru delovanja Skupnosti naravnih parkov Slovenije

Število obiskovalcev Krajinskega parka Sečoveljske soline se je v primerjavi z letom prej zmanjšalo, vendar je še vedno nad ocenjeno nosilnostjo okolja, ki znaša 50.000 obiskovalce letno.

V KPSS je bilo v letu 2019 prodanih 31 letnih kart. Stanje prodanih dnevniških vstopnic pa je sledeče: 2.402 družinskih vstopnic, 18.121 odraslih in 16.333 otroških, dijaških, študentskih in upokojenskih vstopnic. Poleg tega je v KPSS brezplačno vstopilo 1.180 obiskovalcev (CŠOD Burja, MIFF, spremljevalci skupin, vodniki ipd.).

Po kopnem je v park vstopilo skupaj 49.268 obiskovalcev, medtem ko je s plovilom v park priplulo 1.689 obiskovalcev. 2875 (5,6 %) obiskovalcev je park obiskalo s kolesom.

Thalasso Spa Lepa Vida je obiskalo 6.646 obiskovalcev.

Objavljenih je bilo 15 novic na spletnem portalu KPSS ter 53 objav na FB strani KPSS. Odprli smo 5 razstav v Casermi na Leri. Izpeljana pa je bila tudi likovna delavnica in okrogla miza v MMC.

Pokošena je bila pešpot na Leri od Caserme do Centra za obiskovalce ter pešpot Saltworks na Fontaniggeah. 3x je bil pokošen nasip ob Dragonji v dolžini 1100 m, ki ga obiskovalci uporabljajo kot pešpot do Muzeja solinarstva.

Preglednica 8: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 2.2. Zagotavljanje poteka obiska, ki je ustrezen z vidika varstva in obiskovanja

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvant. kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. Kazalnik / rezultat 2019
2.2.1. Usklajevanje obiska	PP153236, Lastni prihodki upravljavca	Pomorski muzej Sergej Mašera Piran (PMSMP)	Vse skupine v sistemu predhodnih najav obiska; izpolnjeni prijavnih formularji, evidenca	Vse skupine v sistemu predhodnih najav obiska; izpolnjeni prijavnih formularji, evidenca
2.2.2. Vodenja skupin obiskovalcev	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		izvedba 500 vodenih ogledov nabava 100 stolov za MMC	izvedba 539 vodenih ogledov nabava 40 stolov za MMC
2.2.3. Zagotavljanje enakomernejše porazdelitve obiska prek leta	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		Organizacija posebnih dogodkov (delavnice, opazovanje ptic...)	Izvedba delavnice ARTDOWNUP, izvedba 3 opazovanj ptic za turiste, delavnice za dan mokrišč,
2.2.4. Urejanje poti	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		Vzdrževanje poti na Leri in Fontaniggeah Ureditev nadstreška in lesene terase	Vzdrževana pot na Fontaniggeah, ureditev nadstreška in lesene terase premaknjena v naslednje leto
2.2.5. Postavitev tabel (lastno delo in zunanji izvajalci)	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		Postavitev novih parkovnih tabel in smerokazov, zamenjava dotrajanih in poškodovanih tabel	Postavitev nekaterih novih parkovnih tabel in smerokazov, zamenjava dotrajanih in poškodovanih tabel
2.2.6. Ureditev prevoza obiskovalcev z vlakom na Fontaniggeah	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		vsaj 100 prevozov z električnim vlakom do Muzeja solinarstva	116 prevozov z električnim vlakom do Muzeja solinarstva
2.2.9. Urejanje parkirišč pred vhodom v park	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		Ureditev parkirišča na Leri in solinarskega trga (asfalt, vialit, signalizacija)	Ureditev parkirišča in solinarskega trga z novim gramozom (asfaltiranje odpadlo v Podnebnem skladu), dokončna ureditev vstopa v KPSS na Leri z RFID sistemom
2.2.11. Aktivnosti za spodbujanje naravi prijaznega obiskovanja parka	PP 559 - Podnebni sklad		Nakup 2 el. vozil za prevoz potnikov, 1 el. plovilo za javno službo, 2 el. vozili za prevoz invalidov in starostnikov in el. skuter za naravovarstveni nadzor	Kupljeni 2 vozili za prevoz invalidov in starostnikov in el. skuter za naravovarstveni nadzor, el. Kombiniranih vozil za prevoz potnikov ni bilo na trgu.

Cilj 3: PRISPEVANJE K URESNIČEVANJU CILJEV JAVNEGA INTERESA Z DRUGIH PODROČIJ

Za zagotavljanje ohranjanja, predstavljanja in spoznavanja kulturne dediščine pred Muzejem solinarstva je skrbel solinar. Zagotovljen je bil reden dotok vode iz kanala Pichetto do Male Lame ter naprej do Muzeja solinarstva. Zagotovljena je bila izmenjava vode prek kanala Giassi. Obnovljeni in vzdrževani so bili nasipi solnega polja Muzeja solinarstva v skupni dolžini 1400 m, zamenjane dotrajane zapornice, vzdrževana solna polja (konceiranje, taciranje, pranje...).

Preglednica 9: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 3.1. Prispevanje k ohranjanju, predstavljanju in spoznavanju kulturne dediščine

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. Kazalnik / rezultat 2019
3.1.1. Zagotavljanje vode in upravljanje notranjih voda za dejavnosti v kompleksu Muzeja solinarstva	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Dovajanje vode za potrebe pridelave soli prek sistema Male Lame.	Redno vzdrževanje vodnega režima, povečana potreba po odvajanju vode zaradi posledic plimovanja
3.1.2. Vzdrževanje nasipov na območju Muzeja solinarstva	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Vzdrževani nasipi na solnem polju F7 pred Muzejem.	Vzdrževani nasipi na solnem polju F7 pred Muzejem v skupni dolžini 1400 m.
3.1.5. Prikazovanje in omogočanje ogledovanja postopkov srednjeveškega solinarstva na območju Muzeja solinarstva	PP153236 Lastni prihodki upravljavca	Pomorski muzej Sergej Mašera Piran	Pripravljeno solno polje pred muzejem za demonstracijo srednjeveškega solinarstva. Izvajanje programa "Solinar za en dan"	Pripravljeno solno polje pred muzejem za demonstracijo srednjeveškega solinarstva. 4 x izveden program "Solinar za en dan"
3.1.7. Skupna promocija parka in Muzeja solinarstva ter kulturne dediščine celotnih solin	PP153236 Lastni prihodki upravljavca	Pomorski muzej Sergej Mašera Piran	Pridelava 10 ton soli na muzejskem polju.	Pridelano 10 ton soli na muzejskem polju.

Preglednica 10: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 3.2. Prispevanje k zaščiti solin pred »zunanji« vodami

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. Kazalnik / rezultat 2019
3.2.1 Sodelovanje pri načrtovanju in izvajanju del javne vodnogospodarske službe	PP153236 Lastni prihodki upravljavca	Izvajalec JVG službe	Mesečni obhod in pregled stanja nasipov	Redni mesečni obhodi in pregled stanja nasipov, javljanje poškodb

Preglednica 11: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 3.2. Prispevanje upravljavca k odpravljanju posledic naravnih nesreč in izrednih ekoloških stanj

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. Kazalnik / rezultat 2019
3.3.1 Sodelovanje pri odpravljanju posledic naravnih nesreč in izrednih ekoloških stanj (v primeru nastanka takšnih situacij)	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		/	Odprava posledic poplavljanja solin zaradi ekstremno visokega plimovanja v novembru

Cilj 4: OMOGOČANJE POVEZANOSTI LOKALNEGA PREBIVALSTVA S PARKOM

V šolskem letu 2018/19 smo v Skupnosti naravnih parkov Slovenije pripravili poučno aktivnost za osnovnošolce, ki je potekala od oktobra 2018 do aprila 2019. Učenci so tekom leta izpolnjevali kviz, preko katerega so spoznavali 14 zavarovanih območij narave pod skupno tematiko »vodni krog parkov«. Ob zaključku kviza so učenci pod mentorstvom učiteljic in s pomočjo koordinatorjev parkov oddali rešitve oz. končna gesla, s čimer so uspešno zaključili izziv. Naloge so objavljene na spletni strani www.naravniparkislovenije.si, v rubriki šolarji. Šolarji, ki so skozi leto izpolnjevali kviz in uspešno prišli do končnega gesla, so za nagrado prejeli igro Spomin ter priznanja.

Preglednica 12: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 4.1. Sodelovanje z lastniki, lokalnimi skupnostmi in deležniki pri doseganju ciljev varstva in razvoja parka ter strokovno svetovanje in pomoč lastnikom/ najemnikom/uporabnikom zemljišč

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. Kazalnik / rezultat 2019
4.1. Sodelovanje z lastniki, lokalnimi skupnostmi in deležniki pri doseganju ciljev varstva in razvoja parka ter strokovno svetovanje in pomoč lastnikom/ najemnikom/uporabnikom zemljišč	PP153236 Lastni prihodki upravljavca	Lokalni ponudniki proizvodov	Organizacija sejma za lokalne ponudnike hrane in drugih produktov v okviru Solinarskega praznika. Čistilna akcija.	Aktivnosti ob dnevu mokrišč, sodelovanje z OŠ, umetniške delavnice. Solinarski praznik tokrat ni bil v solinah. Čistilne akcija ni bila izvedena, ker ni bilo potrebe.

3.2.2019 smo v sklopu Aktivnosti za šolarje ter v okviru Svetovnega dneva mokrišč, pripravili delavnice na katerih so učenci iz odpadkov izdelovali različna umetniška dela.

Letos čistilne akcije ni bilo. Prva čistilna akcija v Krajinskem parku Sečoveljske soline (KPSS) je bila organizirana v letu 2004. V 15-ih letih se je količina odpadkov v KPSS znatno zmanjšala. Skupaj s prostovoljci smo v vseh teh letih pobrali veliko odpadkov in vsako čistilno akcijo izkoristili tudi za osveščanje o okoljski problematiki in prijetno druženje. Rezultat naših skupnih prizadevanj je ta, da so v KPSS neustrezno odvrženi odpadki postali redkost in vsakoletna čistilna akcija ni več potrebna. V kolikor se bo potreba po organiziranju čistilne akcije

pojavi v prihodnosti pa bomo občane in občanke ter vse zainteresirane ponovno prosili, da nam priskočijo na pomoč.

Letos smo v Krajinskem parku Sečoveljske soline v mesecu maju gostili skupino oseb s posebnimi potrebami in posebnimi talenti. V okviru umetniške delavnice ARTDOWNUP 2019, ki jo je organiziral Center za komunikacijo, sluh in govor Portorož je nastalo veliko umetniških del, ki smo jih v juliju predstavili na odprtju razstave v Casermi v Krajinskem parku Sečoveljske soline.

Cilj 5: IZVAJANJE NEPOSREDNEGA NADZORA V NARAVI

Nadzorna služba šteje 3 naravovarstvene nadzornike s pooblastilom po ZON in po Zakonu o prekrških (ZP-1; Uradni list RS, št. 7/03 *et al.*). S 15. aprilom se nam je kot NN pridružila Kristina Gorišek, ki je v KPSS že delala in je precej razbremenila naše dosedanje delo, saj je delo ene od NN osredotočeno na organizacijo (rezervacije) obiska in vodenja. Kristina Gorišek je v tem času uspešno opravila izobraževanje za vodenje prekrškovnega postopka in uspešno opravila tudi izpit.

Preglednica 13: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 5.1. Izvajanje neposrednega nadzora v naravi

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. Kazalnik / rezultat 2019
5.1 Izvajanje neposrednega nadzora v naravi	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Neposredni nadzor v naravi, ki obsega spremljanje stanja v obliki rednih tedenski obhodov območja (občasno ponoči), najmanj 2 x tedensko, nadzor na vhodih v KPSS	Izvedeno 681 ur nadzora v naravi.
5.2 Sodelovanje z drugimi nadzornimi službami	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Sodelovanje s policijo, občinskim redarstvom, inšpekcijskimi službami	Redno sodelovanje z ustreznimi inštitucijami ob odstranitvi plovil v Jernejevem kanalu.
5.3 Postavitev infrastrukture za omejevanje motenj in nadzor	PP153236 Lastni prihodki upravljavca		Postavitev ograje ter vhodnih vrat, zapornice in drugih fizičnih preprek ter opozoril	Postavitev vrtljivih portalnih in drsnih vrat na vhodu v KPSS na Leri.
5.4 Vzdrževanje infrastrukture za omejevanje motenj in nadzor	PP153242 Lastni prihodki upravljavca		Vzdrževanje ograj, vrat, zapornic in drugih fizičnih preprek ter opozoril	Redno vzdrževanje fizičnih ovir in fotovoltaične zapornice na Fontaniggeah (ključavnice, daljinci)
5.5. Uniforme KPSS	Lastni prihodki upravljavca		Nabava oblačil in obutve za naravovarstvene nadzornike in receptorje	Nabavljena vsa oblačila (vsi kosi uniforme) za 3 NN ter oblačila za receptorje in voznike

Ključna področja, kjer prihaja do kršitev:

Z ustrezno postavitvijo ograj in zapornic na obeh vloh v KPSS ter z objavo urnikov in ustnim opozarjanjem ter ozaveščanjem obiskovalcev o ciljih in varstvenih režimih Krajinskega parka Sečoveljske soline, se je število kršitev varstvenega režima parka bistveno zmanjšalo v primerjavi z leti poprej. Poudariti je potrebno, da nam v letošnjem letu pomagajo tudi policisti, ki izvajajo nadzor na državni meji ob reki Dragonji, predvsem v nočnem času, ko je kršitev največ. Kršitve varstvenega režima parka v prvi polovici 2019 se še vedno nanašajo na ribolov v nočnem času, hojo izven označenih poti ter sprehajanje psov brez povodca. Z rednim opozarjanjem se čedalje več lastnikov psov odloča imeti svoje pse na povodcih.

V času od 1.1.2019 do 30.11.2019 smo opravili 681 ur nadzora v naravi, od tega 471 ur na Fontaniggeah (prvo varstveno območje). Izvajali smo tudi redne obhode in nadzor v Jernejevem kanalu ter nadzirali dela, ki jih je izvajal imetnik vodne pravice – podjetje VGP Drava Ptuj d.o.o..

Izrekli smo 16 ustnih opozoril, dve zadevi pa smo predali v obravnavo ustrezni inšpekcijski službi.

Cilj 6: SPLOŠNE NALOGE IN AKTIVNOSTI

Prioritetne naloge v okviru tega sklopa v letu 2019 so bile upravno-administrativne in organizacijske naloge, naloge za povečevanje usposobljenosti in učinkovitosti javne službe, vzdrževanje materiala in sredstev ter upravljanja nepremičnin v parku. V letu 2019 smo prijavi LIFE projekt z naslovom »Distribution and conservation status of European Pond Turtle (*Emys orbicularis*) in the Northern Adriatic – ADRIAEMYS«, kjer nastopamo kot vodilni partner, vendar projekt, kljub zadostnemu številu točk, zaradi pomanjkljivosti ni bil izbran, zato bomo prijavo v letu 2020 ponovili.

Preglednica 14: Prikaz izvedenih nalog in aktivnosti z doseženimi kazalniki / rezultati za cilj 6.1. Upravno-administrativne in organizacijske naloge

Naloge in aktivnosti	Vir financiranja	Sodelujoči	Načrtovani kvant. kazalnik/ rezultat 2019	Doseženi kvant. Kazalnik / rezultat 2019
6.1 Upravno administrativne in organizacijske naloge	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		Dnevno izvajanje administrativnih in organizacijskih nalog	Redno izvajanje vseh administracijskih in organizacijskih nalog javne službe
6.2 Priprava in vodenje projektov	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		Priprava Life projekta ADRIAEMYS za močvirsko sklednico	Prijavili smo projekt ADRIAEMYS, vendar ga LIFE komisija ni izbrala
6.3 Mednarodno sodelovanje	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		Sodelovanje na mednarodnih dogodkih	Mednarodne konference MV9 se zaradi obveznosti v parku nismo uspeli udeležiti.
6.4 PIAR	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		10 medijskih prispevkov	12 medijskih prispevkov
6.5 Finančno računovodske naloge	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		Redno delo računovodstva in vodstva	Redno izvajanje vseh računovodskih nalog javne službe

6.6 Povečevanje usposobljenosti in učinkovitosti službe	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		Udeležba na 10 kolegijih, seminarjih in delavnicah	Redna udeležba na kolegijih
6.7 Vzdrževanje poslovnih prostorov, materiala in opreme	PP153236, Lastni prihodki upravljavca		Dnevno čiščenje prostorov, redna vzdrževalna dela	Dnevno čiščenje prostorov, redna vzdrževalna dela

4. FINANČNO POROČILO

Podjetje SOLINE Pridelava soli d.o.o. pripravlja letna poročila o poslovanju, ki jih potrdi pooblaščen revizijska hiša. Poročila na pregleden način prikazujejo poslovanje ločeno za opravljanje dejavnosti javne službe (upravljanje KPSS) in ločeno za komercialno dejavnost pridelave soli in s soljo povezanih programov, vključno s poslovanjem term na prostem Thalasso SPA Lepa Vida. Poročila so na voljo na sedežu podjetja.

Finančna preglednica vsebuje povzetek realiziranih stroškov za izvedbo programa dela. V preglednici 21 so prikazani planirani in realizirani stroški in prihodki. Na prihodkovni strani so opredeljeni vsi viri za pokrivanje stroškov izvedbe programa dela KPSS v letu 2019.

V KPSS je v letu 2019 med stroški storitev tudi honorarno delo zunanjih sodelavcev za vodene ogleda, za vožnjo z električnim vlakom in za prevoz zaposlenih in poslovnih partnerjev na Leri (preglednica 21-23).

Preglednica 15: Primerjava planiranih in realiziranih stroškov za izvedbo programa dela KPSS v letu 2019

CILJI	1. Programski, materialni in investicijski stroški PLAN	1. Programski, materialni in investicijski stroški REALIZACIJA	2. Stroški delovnih ur zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev PLAN	2. Stroški delovnih ur zaposlenih po vsebinskih sklopih ciljev REALIZACIJA
CILJ 1	983,524.61 €	481,792.28 €	749,199.25 €	760,570.10 €
CILJ 2	361,468.56 €	52,001.55 €	53,729.84 €	46,661.84 €
CILJ 3 in 4	3,646.93 €	15,348.00 €	20,526.01 €	17,940.75 €
CILJ 5	40,698.87 €	42,844.00 €	48,296.49 €	53,933.27 €
CILJ 6	22,319.83 €	42,500.00 €	35,618.66 €	92,209.88 €
SKUPAJ	1,411,658.80 €	634,485.81 €	907,370.25 €	971,315.84 €

Preglednica 16: Primerjava planiranih in realiziranih prihodkov za izvedbo programa dela KPSS v letu 2019

VIRI PRIHODKOV	Načrtovani prihodki	Realizirani prihodki
PP 153236	234,575.00 €	298,218.10 €
PP 559	1,781,440.00 €	1,009,739.77 €
SKZGS	30,000.00 €	30,000.00 €
OSTANEK 2018	2,013.80 €	1,680.78 €
LASTNI PRIHODKI	270,000.00 €	266,163.00 €
SKUPAJ	2,318,028.80 €	1,605,801.65 €

Preglednica 17: Povzetek realiziranih stroškov in virov za izvedbo programa dela KPSS v letu 2019 v EUR

Cilji	Programski, materialni stroški in stroški storitev v EUR	Stroški delovnih ur zaposlenih po sklopih ciljev v EUR
Varstveni cilji:		
C1.1. Neposredni ukrepi za zagotavljanje ugodnega ohranitvenega stanja vrst in habitatov.		
C1.2. Prilagojeno izvajanje solinarske dejavnosti, predvsem vodnega režima in izvajanje tradicionalnega solinarstva do faze pobiranja.		
C1.3. Spremljanje stanja indikatorskih vrst in izbranih habitatnih tipov ter pridobivanje in analiza podatkov o zavarovanem območju.		
C1.4. Sodelovanje z izvajalci dejavnosti v okolici parka.		
SKUPAJ	481,792.28 €	760,570.10 €
C5.1. Spremljanje izvajanja varstvenih režimov po Uredbi o KPSS.		
C5.2. Sodelovanje s pristojnimi službami za nadzor izvajanja pravnih podlag v KPSS.		
SKUPAJ	42,844.00 €	53,933.27 €
C6. Splošne naloge in aktivnosti.		
SKUPAJ	14,166.66 €	30,736.62 €
SKUPAJ - varstveni cilji: 1.538.084,34 €		
Cilji povezani z urejanjem infrastrukture, obiska, osveščanjem javnosti in podpora:		
C2.1. Zagotavljanje informacij o KPSS.		
C2.2. Koordinacija obiska in izvedba vodenih ogledov, postavitve in vzdrževanje informacijske infrastrukture in infrastrukture za obiskovanje.		
SKUPAJ	52,001.55 €	46,661.84 €
C6. Splošne naloge in aktivnosti.		
SKUPAJ	14,166.66 €	30,736.62 €
SKUPAJ - stroški urejanja infrastrukture, obiska in osveščanja javnosti: 143.566,67 €		
Razvojni cilji		
C3.1. Prispevek k ohranjanju kulturne dediščine		
C3.2. Prispevek k izvajanju javne službe urejanja voda		

C4.1. Sodelovanje pri prireditvah lokalne skupnosti

C4.2. Predstavitve tradicije solinarstva zunaj parka

SKUPAJ	15,348.00 €	17,940.75 €
--------	-------------	-------------

C6. Splošne naloge in aktivnosti

SKUPAJ	14,166.66 €	30,736.62 €
--------	-------------	-------------

Skupaj razvojni cilji: 78.192,03 €

3. Stroški po kategorijah v EUR

a) Programski in materialni stroški	634,485.81 €	
-------------------------------------	--------------	--

b) Stroški dela		971,315.84 €
-----------------	--	--------------

SKUPAJ (a+b)	1,605,801.65 €	
--------------	----------------	--

5. URESNIČEVANJE KADROVSKEGA NAČRTA

V podjetju SOLINE Pridelava soli d. o. o., ki ga sestavlja več enot oziroma stroškovnih mest, bo javno službo ohranjanja narave izvajala **Služba za upravljanje parka**. Poleg direktorja-vodje parka, jo sestavljajo sodelavci za izvajanje upravljavskih – strokovnih, varstvenih, izvedbenih in nadzornih nalog, za izvajanje upravno-administrativnih in finančnih nalog ter za vzdrževanje poslovnih prostorov, materiala in opreme. Delo zaposlenih v podjetju Soline d.o.o. je porazdeljeno za izvajanje različnih sklopov (javna služba, projekti, sanacijski program, druge dejavnosti podjetja).

Reorganizacija in nova sistemizacija delovnih mest se uporablja od 1.12.2016. Opis delovnih mest in plačilni razredi so usklajeni z vrednostmi, ki se uporabljajo v javni upravi.

Preglednica 18: Primerjava načrtovanih in realiziranih delovnih ur in stroškov dela v letu 2019 za redno zaposlene

Zaposleni - naziv	Načrtovane efektivne del. ure	Realizirane efektivne del. ure	Načrtovani stroški plač	Realizirani stroški plač
Direktor	1044	744	29148.48	20772.48
Naravovarstveni nadzornik (NN1)	2088	2328	30505.68	34012.08
Naravovarstveni nadzornik (NN2)	2088	2228	22738.32	24262.92
Naravovarstveni nadzornik (NN3)	2088	1989	22237.2	21182.85
Receptor	2088	2088	19731.6	19731.6
Receptor - vodnik	1044	1531	9677.88	14192.37
Receptor - strežba	1044	802	8237.16	6327.78
Glavni računovodja	1044	1044	22446	22446
Poslovni sekretar	1044	1044	13457.16	13457.16
Samostojni strokovni delavec	1044	1989	15419.88	29377.53
Strokovnjak	1044	834	24763.68	19782.48
Samostojni strokovni delavec	418	1989	6010.84	28601.82
Prodajalec - vodnik	626	1531	5803.02	14192.37
Koordinator 1	1044	1044	10022.4	10022.4
Vzdrževalec - voznik vlaka	1107	389	8590.32	3018.64

Vzdrževalec - voznik kombija	1044	1044	9364.68	9364.68
Vzdrževalec	1044	1151	8936.64	9852.56
Vzdrževalec	1044	1116	7631.64	8157.96
Vzdrževalec-vzdrževanje objektov	1044	1044	8299.8	8299.8
Vzdrževalec-vzdrževanje objektov	1044	1044	8299.8	8299.8
Vodar	1044	1044	8070.12	8070.12
Vodar	1044	1044	8038.8	8038.8
Solinar-muzej solinarstva	2088	2088	15973.2	15973.2
Solinar	1044	1044	8853.12	8853.12
Solinar	1044	2088	8800.92	17601.84
Čistilka	1044	1044	9009.72	9009.72
SKUPAJ	31383	35325	350,068.06 €	392,902.08 €

6. PODNEBNI SKLAD

Sredstva Sklada za podnebne spremembe so del proračuna republike Slovenije, ki imajo namen prispevati k blaženju podnebnih sprememb in prilagajanju nanje. V letih 2017 - 2019 smo tudi v Krajinskem parku Sečoveljske soline kandidirali za sredstva iz Sklada.

V letu 2017 smo s sredstvi Sklada kupili 3 električna službena vozila. Prvo električno vozilo – električni vlak za prevoz obiskovalcev smo v parku nabavili leta 2016 iz projekta CARS-OUT! (financiran s strani Finančnega mehanizma EGP 2009-2014) in od takrat dalje si prizadevamo, da bi Krajinski park Sečoveljske soline postal prvi park brez uporabe motornih vozil.

V letu 2018 smo s sredstvi Sklada kupili tri polnilne postaje za polnjenje službenih električnih vozil, saj si prizadevamo, da bi v parku kar se da omejili motorni promet.

Sečoveljske soline so tehnološki objekt, ki ga je treba stalno vzdrževati v primernem stanju. Varovalni nasipi solin so istočasno varovalni nasipi površin v zaledju solin, kjer so kmetijske površine, pomembna cestna prometnica, letališče in druge gospodarske dejavnosti.

Tradicionalna pridelava soli v Sečoveljskih solinah je ustvarila solinski prostor in s postopki solinarjenja ohranja biotsko pestrost v njem.

Lokacija solin je izven vplivov velikih industrijskih centrov in v zavarovanem območju Krajinskega parka Sečoveljske soline. Od urbanih in kopalniških naselij so dovolj oddaljene, da je zagotovljena dovolj kvalitetna morska voda za pridelavo soli. Piranski zaliv se odlikuje po čisti vodi in močnem toku, ki teče vzdolž vzhodne jadranske obale proti severu. Čista morska voda, blago sredozemsko podnebje in rodovitna istrska prst so elementi tega izjemnega in edinstvenega okolja.

Površine, namenjene pridobivanju soli, je približno 593 ha, od katere je za tradicionalno pridelavo soli v rabi 435 ha, razdeljenih na območji Fontanigge in Lera. Območje Fontanigge se uporablja za pripravo slanice, območje Lera pa tako za pripravo slanice kot za kristalizacijo soli.

Za pridelavo soli se s plimo zajema morsko vodo, ki prihaja izključno iz Piranskega zaliva. Dotoki zunanjih vod so onemogočeni z obrobniimi kanali in nasipi. Sistem transporta vod sestavlja omrežje nalivnih in odlivnih kanalov, črpališča, zapornice za uravnavanje pretokov in glavne zapornice s povratnimi loputami za polnjenje ali praznjenje bazenov neposredno v morje ali kanale, povezane z njim.

Kanali za transport vod so zgrajeni iz sedimenta nekdanjih naplavin reke Dragonje in so izpostavljeni eroziji. Posebno hitra je erozija v močnih nalivih in v času, ko so bazeni poplavljeni ter vetrovi povzročajo valove.

Sediment je osnovni material za gradnjo solinske strukture, kot so nasipi in kanali. Nasipi so delno obloženi z lesom ali kamnom, da se zmanjša delovanje erozije. Delna zaraščenost večjih nasipov z redko in neenakomerno slanoljubno in drugo vegetacijo delno zmanjša delovanje erozije. Bazeni za pridelavo slanice na območjih izhlapevanja imajo ilovnato dno. Kristalizacijske grede pa imajo ilovnato osnovo, prekrito s slojem petole.

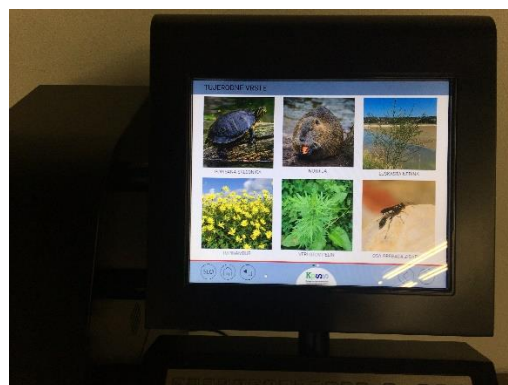
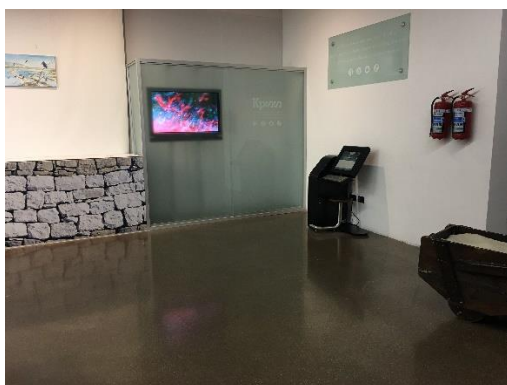
Največjo težavo pri vzdrževanju celotnega solinskega sistema voda predstavljajo padavine, predvsem nenadne in obilne padavine, ki v kratkem času napolnijo solinske bazene in kanale. Še posebej črpanje voda z območij brez odtoka ali z nezadostnim težnostnim odtokom (črpališče).

V letu 2019 pa smo izvedli več ukrepov za blažitev podnebnih sprememb:

1. Ukrepi za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst

V okviru ukrepov za ohranjanje biotske raznovrstnosti z namenom prilagajanja na podnebne spremembe se izvajajo ukrepi za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na mokrišča v zavarovanih območjih ter ukrepi za preprečevanje in obvladovanje vnosa in širjenja invazivnih tujerodnih vrst, prednostno za vrste uvrščene na seznam EU v skladu z uredbo EU 1143/2014.

S tem ukrepom smo v 2019 nabavili 10 vrš in z njimi izvajali monitoring in izlov tujerodnih vrst želv iz naravnega okolja. Iz narave smo trajno odstranili 1 rumenovratko (*Trachemys scripta scripta*). V sodelovanju z LD Strunjan smo iz območja KPSS odstranili (izlov) 40 nutrij, ki so povzročale škodo na obdelovalnih površinah. Nabavili smo info kiosk in postavili informativno točko o tujerodnih vrstah. Akvaterarija zaradi odločitve o neprimernosti interpretacije v centru za obiskovalce nismo postavili. Bomo pa točko nadgradili v letu 2020 z informativnimi tablami in zgibanko o invazivni tujerodni popisani sklednici.

Slika 1. in 2. Info kiosk kot informativna točka o tujerodnih vrstah v KPSS.

2. Ukrepi za obvladovanje vplivov podnebnih sprememb na solinske ekosisteme Sečoveljskih in Strunjanskih solin ter druga mokrišča na zavarovanih območjih Natura 2000

Ukrepi se izvajajo z namenom zagotovitve infrastrukture in mehanizmov za uravnavanje ustreznega vodnega režima ob pričakovanem nihanju količin vode, in preprečevanje škodljivih vplivov zaradi dviga gladine morja, vremenskih ujm ali drugih dejavnikov podnebnih sprememb, s čimer se dolgoročno zagotavlja ustrezne razmere v habitatih rastlinskih in živalskih vrst in ohranja biotska raznovrstnost v solinah in drugih mokriščih.

Mokrišča, kot del omrežja Natura 2000, so zaradi pričakovanih vplivov podnebnih sprememb ena od najbolj ranljivih območij, obenem pa imajo pomembno vlogo pri zagotavljanju ekosistemskih storitev za širše naravno in človekovo bivalno okolje.

V zadnjih 10 letih se padavine ne pojavljajo več enakomerno prek vsega leta in vse več je mesecev in let z obilnejšimi padavinami, ki niso bile značilne za ta prostor (2010, 2014, 2017, 2019) z ekstremnimi kratkotrajnimi nalivi s količinami od 400 mm/h do 1600 mm/h. Nalivov z več kot 100 mm/h pa je bilo od leta 2010 več kot 40. Poleg tega se soočamo še s pogrezanjem solinske infrastrukture ter s postopnim, a trajnim dvigovanjem gladine morja in s tem povezanimi višjimi nivoji oseke, kar še dodatno otežuje izpust vode iz zaprtega sistema kanalov v KPSS.

Ukrepi so bili tako namenjeni uravnavanju vodnega režima, ki zagotavlja optimalne razmere za močvirsko sklednico, gnezdenje ptic in habitate ob dejstvu, da vodna gladina s podnebnimi spremembami narašča in so ukrepi za temu prilagojen režim nujni:

- Prilagoditev in zamenjava obstoječih dotrajanih zaporničnih sistemov med pretočnimi kanali in morjem
- Obnova in dvig obstoječih nasipov, ki preprečujejo nenadzorovano razlivanje vod znotraj solin
- Poglobljanje in čiščenje robnih jarkov zaradi pretočnosti

Podroben opis del in stroškovnik je v Excelovi prilogi!

3. Ukrepi za spodbujanje trajnostne mobilnosti območij ohranjanja narave

Izvedba teh ukrepov pomembno vpliva na trajnostno mobilnost obiskovalcev in zaposlenih v zavarovanih območjih ter s tem k ohranjenosti naravnega okolja in kakovosti zunanega zraka. Ob tem ukrep umirjanja prometa v zavarovanih območjih prispeva k ciljem na področju turizma, predvsem k povečevanju turističnega obiska ob hkratnem zmanjšanju pritiskov na okolje.

V sklopu tega ukrepa smo v 2019 nabavili dve električni vozili za prevoz obiskovalcev ter električno motorno kolo za izvajanje nadzora v parku. V parku pa imamo že 3 službena električna vozila

Slika 3. in 4. Električni vozili za prevoz starostnikov in invalidov ter električni skuter za naravovarstveni nadzor v KPSS.

Tudi v letu 2020 načrtujemo nadaljevanje z ukrepi za blaženje podnebnih sprememb, dodatno pa je v 2020 iz Sklada za podnebne spremembe predviden ukrep sofinanciranja programov odprave posledic naravnih nesreč.